

BİREYSEL EMEKLİLİK SİSTEMİNE ÖDENEN KATILMA PAYLARI VE ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI PRİMLERİNİN VERGİSEL BOYUTU VE BORDROLAŞTIRILMASI

Serkan BAŞAR
Vergi Departmanı, Müdür Yardımcısı
Mazars/Denge Denetim YMM A.Ş.
Lebib Yalkın, Haziran 2008

I- GİRİŞ

Ülkemizdeki sosyal güvenlik sisteminin yetersizliği ve kamu sağlık kuruluşlarının hizmet kalitelerinin düşük olmasının yanında hızla gelişen sigortacılık sektörüyle birlikte şahıslar için yapılan sağlık sigortası, yaşam sigortası, bireysel emeklilik gibi sigorta kollarının da hızla geliştiği görülmüştür. Kişiler gelecekte daha iyi şartlarda gelirler elde etmek amacıyla ya da daha iyi sağlık hizmeti alabilmek amacıyla sigorta primleri ödemekte bu nedenle de belli maliyetlere katlanmaktadırlar.

Günümüz çalışma hayatı şartlarına bakıldığında kişilerin bu tür sigorta ödemelerini kendileri yapabildikleri gibi bazı durumlarda da bu ödemelerin işverenler tarafından karşılanabildiği görülebilmektedir. Gelişen sigortacılık sektörüyle beraber vergi mevzuatımızda da bu konuyla ilgili bazı kolaylıklar sağlanmış bir anlamda hayat, ölüm, kaza gibi bazı sigortalarla, bireysel emeklilik sistemi desteklenmiştir.

Yazımızda yasal düzenlemeler çerçevesinde bu sigorta kollarının vergisel avantajları ve bunların bordrolarda nasıl gösterilebileceği örneklerle anlatılmaya çalışılacaktır.

II- YASAL DÜZENLEME

Özel sağlık sigorta prim tutarları ve bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı paylarına ilişkin vergisel düzenlemeler 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nda yapılmıştır. Öncelikle bu kanunun 40. maddesinde, safi kazancın tespit edilmesinde indirilecek giderler sayılmış olup anılan maddenin 9. bendinde, "**İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları.** (Gerek işverenler gerekse ücretliler tarafından bireysel emeklilik sistemine ödenen ve vergi matrahının tespitinde dikkate alınan katkı paylarının toplamı bu Kanunun 63 üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde belirlenen oran ve haddi aşamaz.)" hükmüne yer verilmiştir.

Ayrıca aynı kanunun 63'üncü maddesinin birinci fıkrasının, 4697 sayılı Kanunun 4'üncü maddesiyle değiştirilen ve 07/10/2001 tarihinde yürürlüğe giren 3'üncü bendi kapsamında; "sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla;**ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primler ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, ücretin safi tutarının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir.**" denilmektedir.

Yine aynı bent hükmüne göre; indirim konusu yapılacak prim, aidat ve katkıların toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin % 10'unu (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta poliçeleri için ödenen primlerde, ödendiği ayda elde edilen ücretin % 5'ini)ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz.

Yukarıda sayılan kanun maddelerinin yanında bu konuyla ilgili uygulamanın nasıl yapılacağına örneklerle açıklandığı **3 Seri Numaralı Gelir Vergisi Sirküleri** ve işverenler tarafından ücretliler adına ödenen katkı paylarının ticari kazancın tespitinde ne şekilde indirileceğini açıklayan **59 Seri Numaralı Gelir Vergisi Sirküleri** de bu ödemelerin ne şekilde vergilendirileceğinin açıklanmasına yardımcı olmaktadır.

III- ÇALIŞANLAR TARAFINDAN ÖDENEN BİREYSEL EMEKLİLİK KATKI PAYLARI VE ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI POLİÇELERİ

1) Vergisel Boyutu

Gelir Vergisi Kanunu'nun 63. maddesinde yapılan açıklamalara göre ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primler ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları ücretin net değeri hesaplanırken indirim konusu yapılabilecektir. Ancak indirilecek tutar bireysel emeklilik katkı payları için ödendiği ayda elde edilen brüt ücretin % 10'unu diğer şahıs sigortaları için ise brüt ücretin % 5'ini geçemeyecektir. Ayrıca bireysel emeklilik katkı payı ve sigorta poliçesinin birlikte olması durumunda toplam indirim oranı % 10' nu geçemeyecek ve bu % 10 içersinde şahıs sigorta primleri için % 5' lik kısım ayrıca aranacaktır. Bunun yanında bir takvim yılı içerisinde bireysel emeklilik ve diğer şahıs sigorta primleri ile ilgili olarak yapılabilecek indirim tutarı asgari ücretin yıllık tutarını aşmayacaktır. Bu sınırlama yıllık bazda dikkate alınacak olup, yıl içinde asgari ücret tutarında meydana gelebilecek değişiklikler, indirim yapılacak tutarların hesabında dikkate alınacaktır.

Örneğin: Aylık brüt ücret 2.000,00 YTL olan bir kişi 75,00 YTL bireysel emeklilik katkı payı, 150,00 YTL şahıs sigorta primi ödemesi durumunda;

Brüt Ücret	: 2.000,00 YTL	Ödenen Bireysel Emeklilik	: 75,00 YTL
Brüt Ücretin % 10'nu	: 200,00 YTL	Ödenen Şahıs Sig. Primi	: 150,00 YTL
Brüt Ücretin % 5'	: 100,00 YTL		

Bu kişinin gelir vergisi matrahında indirebileceği toplam tutar 75,00 YTL Bir. Em. Katkı Payı ve 100,00 YTL Şahıs Sig. Primidir. Görüldüğü brüt ücretinin % 10'nu 200,00 YTL olmasına rağmen bu kişi gelir vergisi matrahından toplamda 175,00 YTL indirebilmiştir. Çünkü bireysel emeklilik katkı payı % 10' luk hakkı tamamlayamamış, şahıs sigorta poliçesine ödemiş olduğu tutar ise % 5'lik sınırın üzerinde kalmıştır.

Kısaca özetlemek gerekirse şahısların kendilerinin ödemiş oldukları bireysel emeklilik katkı payları ve şahıs sigorta primi ödemelerinin net ücret hesabı yapılırken gelir vergisi matrahından indirim konusu yapılabilmesi aşağıdaki şartların birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

- Sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kain ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması,
- Ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait olması,
- Hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primler ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları,
- Bireysel emeklilik katkı payları için ödendiği ayda elde edilen brüt ücretin % 10'nu,
- Şahıs sigorta primleri için ödendiği ayda elde edilen brüt ücretin % 5' i,
- Bireysel emeklilik katkı payları ve şahıs sigorta primlerinin beraber ödenmesi durumunda toplamda ödendiği ayda elde edilen brüt ücretin % 10'u, (toplam indirim içinde şahıs sigorta primleri için % 5' lik sınır ayrıca aranır.)
- Bir yıl içinde indirilen bireysel emeklilik katkı payları ve şahıs sigorta primlerinin toplamı asgari ücretin brüt tutarının yıllık toplamını geçemez.

- Ödemelerin fiilen yapıldığının belgelendirilmesi gerekir.

2) Bordroda Gösterilmesi

Örnek 1: Aylık brüt ücreti 4.000,00 YTL olan bir kişi ocak ayı içerisinde, bireysel emeklilik sistemine 460,00 YTL ödemiş ve ilgili ödeme makbuzunu işverene ibraz etmiştir. Bu çalışanın brüt ücretinin % 10' u 400,00 YTL olduğu için gelir vergisi matrahından indirebileceği en yüksek tutar yine 400,00 YTL olacaktır.

	Brüt Ücret	SSK Matrahı	SSK İşçi Payı	İşsizlikSig. İşçi Payı	Gelir Vergisi Matrahı	Özel İndirimler	Hesaplanan Gelir Vergisi	Damga Vergisi	Net Ücret
İndirimli	4.000,00	3.954,60	553,64	39,55	3.406,81	400,00	451,02	24,00	2.931,79
İndirimsiz	4.000,00	3.954,60	553,64	39,55	3.406,81		511,02	24,00	2.871,79

Yukarıdaki bordroda görüldüğü üzere 460,00 YTL bireysel emeklilik katkı payı ödeyen bir kişi bu ödeme makbuzunu işverene ibraz etmiş ve indirebilecek en yüksek tutar olan brüt ücretinin % 10'luk kısmını gelir vergisi hesaplamasından önce matrahtan düşülerek çalışanın net ücretinde artış sağlanmıştır. Çalışan ödediği bireysel emeklilik katkı payını işverene ibraz etmemiş olsa 2.871,79 YTL net ücret alacakken, bireysel emeklilik katkı payı ödemesini ibraz ettiği için 2.931,79 YTL net ücret elde etmiş ve net ücretinde 60,00 YTL artış olmuştur.

Örnek 2: Aylık brüt ücreti 9.000,00 YTL olan bir çalışan 2008 yılı başında bireysel emeklilik sistemine bir yıllık peşin 8.500,00 YTL ödemiş ve ödeme dekontunu işverene ibraz etmiştir.

Burada iki önemli husus ortaya çıkmaktadır. Birincisi bir yıllık peşin olarak yapılan ödemenin aylık bordroda nasıl gösterileceği, ikinci ise yıllık ödemenin asgari ücretin yıllık toplamını aşmasıdır.

Öncelikle dönemsellik ilkesi gereği yıllık olarak ödenen 8.500,00 YTL' nin bir yıl için ödenmiş olması nedeniyle bu tutarın 12' ye ($8.500,00/12 = 708,33$ YTL) bölünerek aylık tutarın bulunması gerekir.

Daha sonraki aşamada yıllık indirim tutarının asgari ücretin yıllık toplamını geçmemesine dikkat edilmesi gerekir. Bu aşamada ise iki yöntem izlenebilir, bordro yapılırken istenirse aylık indirilebilecek tutar olan 708,33 YTL' nin tamamı indirilebilir. Ancak 708,33 YTL' nin tamamı indirilirse 10. aydan sonra indirimin yapılmaması gerekir. Çünkü 10. aydan sonra indirim devam edilmesi halinde asgari ücretin yıllık toplamı aşılabacaktır. Bu nedenle ikinci yöntem olarak aylık indirim tutarı asgari ücretle sınırlandırılabilir. Böylece indirim 12 ay boyunca devam edilebilir ve asgari ücretin yıllık toplamı aşılmamış olur. Takip rahatlığı ve asgari ücretin yıllık toplamının geçilmesinin mümkün olmaması nedeniyle ikinci yöntemin kullanılması daha doğru gözükmektedir. Bu çalışana ait bordro ise aşağıdaki gibi olmalıdır.

	Brüt Ücret	SSK Matrahı	SSK İşçi Payı	İşsizlikSig. İşçi Payı	Gelir Vergisi Matrahı	Özel İndirimler	Hesaplanan Gelir Vergisi	Damga Vergisi	Net Ücret
İndirimli	9.000,00	3.954,60	553,64	39,55	8.406,81	608,40	1.169,76	54,00	7.183,05
İndirimsiz	9.000,00	3.954,60	553,64	39,55	8.406,81		1.291,36	54,00	7.061,45

Örnekte görüldüğü üzere, çalışan kendisinin ödemiş olduğu bireysel emeklilik katkı payı nedeniyle net ücretinde 121,60 YTL net ücret avantajı elde etmiştir.

IV- İŞVERENLER TARAFINDAN ÇALIŞANLAR İÇİN ÖDENEN BİREYSEL EMEKLİLİK KATKI PAYLARI VE ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI POLİÇELERİ

Çalışanlar kendileri şahıs sigorta poliçesi ya da bireysel emeklilik katkı payları ödeyebildikleri gibi bazı işyerlerinde bu ödemeler işverenler tarafından da karşılanabilmektedir. Bu durumda yapılan ödemeler işçiye sağlanan bir nevi menfaat sayılır ve G.V.K.'nun 61. maddesi kapsamında, ödenen sigorta primleri net ücret olarak dikkate alınır ve gerekli brütleştirilmelerin yapılarak SSK ve diğer vergi kesintilerinin yapılması gerekir.

1) Vergisel Boyutu

- **Bireysel Emeklilik Katkı payları;** Gelir Vergisi Kanunu'nun 40. maddesinin 9. bendinde, **“İşverenler tarafından ücretliler adına bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları”** nın safi kazancın tespitinde gider olarak kabul edilebileceği, ancak gider yazılabilecek tutarın aynı kanununun 63. maddesinde belirtilen % 10 ve % 5'lik sınırı geçemeyeceği aynı zamanda asgari ücretin yıllık toplamından fazla olamayacağı bildirilmiştir.

- **Şahıs Sigorta Primleri;** Yine Gelir Vergisi Kanunu'nun 63'üncü maddesinin birinci fıkrasının 3'üncü bendi kapsamında **ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primler ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, ücretin safi tutarının tespitinde indirim konusu yapılabilecektir** denilmekte ve bu indirimlerde asgari ücretin yıllık toplamını aşmamak kaydıyla şahıs sigorta primleri için % 5, bireysel emeklilik katkı payları için % 10 ile sınırlıdır.

Burada dikkat edilmesi gereken husus bireysel emeklilik katkı paylarının asgari ücretin yıllık toplamını geçmemek kaydıyla brüt ücretin % 10' luk kısmının doğrudan gider yazılabileceğidir. Dolayısıyla bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları çalışanın ilgili ayda elde ettiği ücretin **% 10'unu aşmadığı durumlarda çalışan için ödenen bireysel emeklilik katkı paylarının bordrolaştırılmasına gerek yoktur.**

Şahıs sigorta primlerinde ise çalışan için ödenen prim brüt ücretinin % 5'in altında kalsa bile yapılan ödemenin net ücret sayılarak brütleştirilmesi gerekmektedir. Çünkü G.V.K.'nda şahıs sigorta primlerinin doğrudan gider yazılabileceğiyle ilgili bir hüküm bulunmadığı gibi aynı kanununun 61. maddesinde ayın ile sağlanan ve para ile ifade edilebilen her türlü menfaat ücret sayılmıştır. Bu nedenle işveren tarafından çalışanları adına ödenen şahıs sigorta primlerinin tutarı ne olursa olsun bordrolaştırılması gerekir.

Kısaca özetlemek işverenler tarafından çalışanlar için ödenen şahıs sigorta primlerinin tutarı ne olursa olsun, işverenler tarafından çalışanlar için ödenen bireysel emeklilik katkı paylarında ise brüt ücretin % 10'unu aşması durumunda ödenen primlerin bordrolaştırılması gerekir. Ayrıca bordrolaştırılan prim ödemeleri üzerinden G.V. K. 62. maddede belirtilen asgari ücretin % 5'lik ve % 10'luk kısmının gelir vergisinden istisna olduğu unutulmamalıdır.

2) SSK Boyutu

İşverenler tarafından çalışanlar için ödenen şahıs sigorta primlerinin ve bireysel emeklilik katkı paylarının ssk primine esas kazanç matrahına dâhil edilip edilmeyeceği tartışmalı bir konudur. SSK Sigorta İşleri Genel Müdürlüğü 21.04.2005 tarih ve 230671 sayılı yazısı ile **işverenlerce özel sağlık şirketlerine ödenen “özel sağlık sigortası” primlerinden ssk sigorta primlerinin kesilerek kurama ödenmesi gerektiğini** belirtmiştir. **Yargıtay** ise kurumdan farklı olarak 506 Sayılı SSK Yasasının 77 maddesinin ikinci fıkrasında da belirtildiği üzere aynı yardımların sigorta primine esas kazancın matrahına dâhil edilmeyecek olması nedeniyle **özel sağlık sigortası olarak yapılan ödemelerin sigorta primine esas kazançlara dâhil edilmemesi gerektiği yönünde kararlar vermiştir.** Yargıtay'ın görüşünün SGK' nun görüşünden farklı olmasına rağmen uygulamada mükelleflerin SGK ile sorun yaşamak istemeleri nedeniyle bireysel emeklilik katkı payları ve şahıs sigorta primleri ödemelerini sigorta primine esas kazancın matrahına dâhil ettikleri görülmektedir.

3) Bordroda Gösterilmesi

İşverenler tarafından işçiler için ödenen şahıs sigorta primlerinin (tutarı ne olursa olsun) ve bireysel emeklilik katkı paylarının (brüt ücretin % 10'nu aşması halinde) net ücret sayılarak bordrolaştırılması gerektiğini belirtmiştik. İşverenler tarafından ödenen primlerin nasıl bordrolaştırılacağı çoğu zaman karışıklığa yol açmakta bu nedenle ödenen sigorta primlerinin doğrudan gider kaydedilmesi tercih edilmektedir. Ancak ödenen sigorta primlerinin doğrudan gider yazılması hatalı bir uygulama olduğu gibi olası bir incelemede vergi ziyayı cezası kesilmesine de sebep olabilecektir. Aşağıdaki örneklerle işverenler tarafından işçiler için ödenen şahıs sigorta primlerinin ve bireysel emeklilik katkı paylarının nasıl bordrolaştırılması gerektiği konusunda yardımcı olmaya çalışacağız.

Örnek 1: X işletmesinde işveren tarafından çalışanlar adına bireysel emeklilik katkı payı ödenmektedir. Çalışanların brüt ücretleri ve adlarına ödenen bireysel emeklilik katkı payları aşağıdaki gibidir;

		<u>Brüt Ücret</u>	<u>B.E.K. Payı</u>
A Kişisi :	1.500,00 YTL	200,00 YTL	
B Kişisi :	2.500,00 YTL	350,00 YTL	
C Kişisi :	3.500,00 YTL	400,00 YTL	

Bu işyerindeki çalışanlara ait **bireysel emeklilik katkı payı dahil edilmemiş** ücret bordrosu aşağıdaki gibi olmalıdır.

	Brüt Ücret	SSK Matrahı	SSK İşçi Payı	İşsizlik Sig. İşçi Payı	Gelir Vergisi Matrahı	Hesaplanan Gelir Vergisi	Damga Vergisi	Net Ücret
A	1.500,00	1.500,00	210,00	15,00	1.275,00	191,25	9,00	1.074,75
B	2.500,00	2.500,00	350,00	25,00	2.125,00	318,75	15,00	1.791,25
C	3.500,00	3.500,00	490,00	35,00	2.975,00	446,25	21,00	2.507,75

Bu işyerindeki çalışanlara ait **bireysel emeklilik katkı payı dahil edilmiş** ücret bordrosu ise aşağıdaki gibi olmalıdır.

	Brüt Ücret	SSK Matrahı	SSK İşçi Payı	İşsizlik Sig. İşçi Payı	Gelir Vergisi Matrahı	Hesaplanan Gelir Vergisi	Damga Vergisi	Net Ücret
A	1.746,92	1.746,92	244,57	17,47	1.333,82	200,07	10,48	1.274,33
B	2.934,66	2.934,66	410,85	29,35	2.242,68	336,40	17,61	2.140,45
C	3.983,90	3.983,90	557,75	39,84	3.033,82	455,07	23,90	2.907,34

Yukarıdaki bordroda bireysel emeklilik katkı paylarının brütleştirilmiş hali ve bu brüt rakamlar üzerinden yapılan kesintiler görülmektedir. Bu bordroyu **normal ücret bordrosu, vergili bireysel emeklilik bordrosu ve vergisiz bireysel emeklilik bordrosu** olmak üzere 3'e ayırırsak hesaplamayı daha iyi anlayabiliriz.

Normal Ücret Bordrosu

	Brüt Ücret	SSK Matrahı	SSK İşçi Payı	İşsizlik Sig. İşçi Payı	Gelir Vergisi Matrahı	Hesaplanan Gelir Vergisi	Damga Vergisi	Net Ücret
A	1.500,00	1.500,00	210,00	15,00	1.275,00	191,25	9,00	1.074,75
B	2.500,00	2.500,00	350,00	25,00	2.125,00	318,75	15,00	1.791,25
C	3.500,00	3.500,00	490,00	35,00	2.975,00	446,25	21,00	2.507,75

Vergili Bireysel Emeklilik Bordrosu

VERGİLİ	Brüt Ücret	SSK Matrahı	SSK İşçi Payı	İşsizlik Sig. İşçi Payı	Gelir Vergisi Matrahı	Hesaplanan Gelir Vergisi	Damga Vergisi	Net Ücret
A	69,20	69,20	9,69	0,69	58,82	8,82	0,42	50,00
B	138,45	138,45	19,38	1,38	117,68	17,65	0,83	100,00
C	69,20	69,20	9,69	0,69	58,82	8,82	0,42	50,00

Vergisiz Bireysel Emeklilik Bordrosu

VERGİSİZ	Brüt Ücret	SSK Matrahı	SSK İşçi Payı	İşsizlik Sig. İşçi Payı	Gelir Vergisi Matrahı	Hesaplanan Gelir Vergisi	Damga Vergisi	Net Ücret
A	177,72	177,72	24,88	1,78			1,07	150,00
B	296,21	296,21	41,47	2,96			1,78	250,00
C	414,70	414,70	58,06	4,15			2,49	350,00

Bu üç ayrı bordrodaki rakamların toplandığında ilk bordrodaki rakamlara ulaşıldığı görülecektir. Bordrolar üçe ayrılarak normal maaş ödemesi ayrıştırılmış, bireysel emeklilik ödemesi ise % 10'luk sınıra göre vergili ve vergisiz olmak üzere ikiye ayrılarak nasıl bir brütleştirme yapıldığı daha net görülebilmeye başlanmıştır.

Yukarıdaki bordrolarda da görüldüğü üzere işveren tarafından çalışanlar için ödenen bireysel emeklilik katkı payları çalışanların brüt ücretlerinin % 10'unu geçtiği için bordrolaştırılması gerekmiş ve ödenen primler net ücret sayılarak % 10'luk sınırın altında kalanlar sadece damga vergisi ve SSK primleri kadar brütleştirilmiş, % 10'luk sınırı aşan ödemeler ise damga vergisi, gelir vergisi ve SSK primleri kadar brütleştirilmiştir. Aynı zamanda vergili ve vergisiz bireysel emeklilik bordrolarının net ücretler kısmına bakıldığında çalışan için ödenmiş olan bireysel emeklilik katkı payı tutarının toplamı görülebilmektedir.

V- İŞVEREN VE ÇALIŞAN TARAFINDAN AYRI AYRI BİREYSEL EMEKLİLİK KATKI PAYLARI VE ÖZEL SAĞLIK SİGORTASI POLİÇELERİNİN ÖDENMESİ DURUMU

Bazı durumlarda çalışanların kendi adlarına katkı payı ve şahıs sigorta primi öderken aynı zamanda işverenleri tarafından da çalışanlar adına katkı payları ve şahıs sigorta primi ödenmesi mümkündür. Bu durumda yukarıdaki sınırların (%5, %10) aşılması halinde öncelikle işverenin ödediği katkı payı veya primin ticari kazancın tespitinden indirilip indirilmeyeceği ya da çalışanın ödediği katkı payı veya primin ücret matrahından indirilip indirilmeyeceği 3 Sıra No.lu Gelir Vergisi Sirküleri'nde de belirtildiği üzere taraflarca serbestçe belirlenecektir.

Örnek: Brüt ücreti 3.933,00 YTL olan A şahsı için işvereni tarafından 502,29 YTL Grup Sağlık Sigortası Primi ve 275,31 YTL Bireysel Emeklilik Katkı Payı ödenmektedir. Ayrıca çalışan A'nın kendisinin ödemiş olduğu 88,64 YTL Özel Sağlık Sigortası ve 229,43 YTL Bireysel Emeklilik Katkı Payı bulunmaktadır. İşverenle çalışan arasındaki anlaşma gereği %5 ve %10' luk sınır tespitinde öncelikle işverenin ödemiş olduğu Bireysel Emeklilik Katkı Payı ve Grup Sağlık Sigortası Primi dikkate alınacaktır. Bu durumda A çalışanı ile ilgili ücret bordrosu ve detayı aşağıdaki gibi olmalıdır.

	Brüt Ücret	SSK Matrahı	SSK İşçi Payı	İşsizlik Sig. İşçi Payı	Gelir Vergisi Matrahı	Özel İndirimler	Hesaplanan Gelir Vergisi	Damga Vergisi	Net Sigorta Primleri
İndirimli	4.787,69	3.954,60	553,64	39,55	3.801,20	393,30	570,18	28,73	777,60

Yukarıdaki bordroda çalışanın çalışma karşılığı aldığı brüt ücretine işveren tarafından ödenen katkı payı ve sigorta primlerinin brüt tutarları eklenmiş, gelir vergisinin hesaplanmasında ise brüt ücretinin % 10' u olan 393,30 YTL matrahtan indirilmiştir. Çalışanın net ücretine bakıldığında normal brüt ücretten hesaplananla, bireysel emeklilik ve sigorta primi eklenmiş brüt ücretten hesaplanan arasında herhangi bir değişiklik olmadığı görülmektedir. Bu bordronun detayı ise aşağıdaki bordrolarla açıklanabilecektir.

Normal Ücret Bordrosu

	Brüt Ücret	SSK Matrahı	SSK İşçi Payı	İşsizlik Sig. İşçi Payı	Gelir Vergisi Matrahı	Hesaplanan Gelir Vergisi	Damga Vergisi	Net Ücret
A	3.933,00	3.933,00	550,62	39,33	3.343,05	501,46	23,60	2.817,99

Bireysel Emeklilik Bordrosu

	Brüt Ücret	SSK Matrahı	SSK İşçi Payı	İşsizlik Sig. İşçi Payı	Gelir Vergisi Matrahı	Hesaplanan Gelir Vergisi	Damga Vergisi	Net Ücret
A	291,25				94,60	14,19	1,75	275,31

Grup Sağlık Sigortası Bordrosu

	Brüt Ücret	SSK Matrahı	SSK İşçi Payı	İşsizlik Sig. İşçi Payı	Gelir Vergisi Matrahı	Hesaplanan Gelir Vergisi	Damga Vergisi	Net Ücret
A	563,44	21,60	3,02	0,22	363,55	54,53	3,38	502,29

Serkan BAŞAR

Mazars/Denge, Vergi, Müdür Yardımcısı

SMMM